Voorstel algemeen bestuur

Onderwerp	Windenergieprojecten als complex project
Zaaknummer	0000218098
Portefeuillehouder	E. Hemmers-Markerink
Vertrouwelijkheid	Openbaar

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. Om buiten de reguliere cyclus het geheel van participaties in windenergieprojecten aan te merken als complex project conform het vastgestelde 'Protocol complexe projecten';
2. Het Algemeen Bestuur daarmee tweemaal per jaar middels voortgangsrapportage per brief te informeren over de voortgang van participatie in windenergieprojecten.

II. Kernboodschap

Het Algemeen Bestuur van ons waterschap wil goed betrokken worden bij de voortgang van complexe activiteiten van het waterschap. Dit is vastgelegd in het 'Protocol complexe projecten'. De participatie in windenergieprojecten wordt met dit besluit aangemerkt als een complex project, waarover het algemeen bestuur twee keer per jaar wordt geïnformeerd.

Waterschap Vechtstromen wil energieneutraal worden. Dat betekent dat we minstens evenveel energie opwekken als we gebruiken. Investeren in windenergie is voor Vechtstromen een noodzakelijke stap om energieneutraliteit te kunnen bereiken. Bij het vaststellen van de Routekaart Duurzaamheid is afgesproken dat we vroegtijdig willen participeren in externe windenergieprojecten.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Het Algemeen Bestuur heeft op 9 juli 2025 de Routekaart duurzaamheid vastgesteld. In deze routekaart is ervoor gekozen om zo snel als in redelijkheid mogelijk tenminste 100% energieneutraal te worden. Daarnaast is ervoor gekozen om deze doelstelling in belangrijke mate te realiseren via participatie in windenergieprojecten. Investeren in windenergie draagt ook bij aan duurzaamheidsdoel om 100% klimaatneutraal te worden.

Er is, op basis van het protocol complexe projecten, een beoordeling uitgevoerd of het geheel van participaties in windenergieprojecten als een complex project is aan te merken. Hieruit blijkt dat het project aan de benoemde criteria voldoet. Besluitvorming over het aanmerken als een complex project vindt door het Algemeen Bestuur plaats.

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

Doelstelling van het 'Protocol complexe projecten' is om het Algemeen Bestuur meer te betrekken bij en meer mogelijkheden te geven om sturing op hoofdlijnen te geven aan complexe projecten. Er is volgens het protocol sprake van een complex project als meerdere in het protocol benoemde aandachtspunten in substantiële mate aan de orde zijn. Gezien de genoemde criteria voldoet het lopende 'project' Participatie in Windenergieprojecten hieraan.

Conform het 'Protocol complexe projecten' kan het voorstel om iets aan te merken als complex project worden opgenomen bij vaststelling van de Meerjarenverkenning (MJV) of bij vaststelling van een plan van

aanpak. Er komt geen plan van aanpak ter besluitvorming voor en in 2027 wordt geen MJV opgesteld. Daarom lijkt de programmabegroting, in afwijking van het protocol, het beste alternatief. Dit past ook beter in de planning van het gehele traject.

Verder wordt in het 'Protocol complexe projecten' gesproken over situaties waarin wel of niet een startdocument moet worden opgesteld. Voor participatie in windenergieprojecten wordt geen startdocument opgesteld. Het is een lopend project, er zijn AB-bijeenkomsten (opgavegerichte commissievergadering 13 november 2024 en Stroomdag 5 maart 2025) geweest, er is aandacht aan besteed in de door het Algemeen Bestuur vastgestelde Routekaart Duurzaamheid, er is al krediet en er wordt parallel aan de totstandkoming van dit voorstel een Webinar georganiseerd om het Algemeen Bestuur te informeren over het geheel van participatie in windenergieprojecten.

Het aanwijzen van het geheel van participaties in windenergieprojecten als een complex project betekent:

- In ieder geval tweemaal per jaar verantwoording afleggen aan de Algemeen Bestuur over de voortgang van het project waarbij minimaal aan de volgende aspecten aandacht wordt besteed:
  a. kwaliteit: de ontwikkeling van de doelstelling(en) van het complex project ten opzichte van het startdocument, alsook eventuele veranderingen in de reikwijdte/scope van het complex project;
  b. tijd: de ontwikkeling van de planning van het complex project;
  c. geld: de ontwikkeling van de financiën van het complex project;
  d. risico's: de ontwikkeling van de aan het complex project verbonden risico's;
  e. organisatie: eventuele veranderingen in de besluitvormingsmomenten en de betrokkenheid van het algemeen bestuur inclusief mandaten, alsook eventuele veranderingen in de wijze waarop het complex project wordt beheerd en beheerst (projectorganisatie);
  f. informatie: de ontwikkeling en eventuele veranderingen in alle overige informatie die het complex project raakt en waarvan redelijkerwijs kan worden verondersteld dat deze informatie noodzakelijk is voor de uitoefening van de taak van het algemeen bestuur
- Afwijkingsrapportage, wanneer sprake is van tussentijdse substantiële dreigende afwijking van de gestelde kaders.
- Kredietverstrekking aan het project vindt door het Algemeen Bestuur plaats (in plaats van het Dagelijks Bestuur). Hiervan was ook zonder de aanwijzing als complex project al sprake, omdat sprake is van participatie in verbonden partijen. Op basis van het protocol verbonden partijen vindt besluitvorming hierover, inclusief de financiële kaders, door het Algemeen Bestuur plaats. Hiermee wordt het Algemeen Bestuur nadrukkelijk betrokken bij het besluitvormingsproces rondom participatie in externe windenergieprojecten.
- Besluitvorming over de evaluatie van het project ligt bij het Algemeen Bestuur.

V. Alternatief voorstel

Een alternatief voorstel is om de voortgang van de activiteiten te monitoren via de gebruikelijke documenten van de P&C cyclus; Jaarverslag, Meerjarenverkenning en Programmabegroting.

VI. Argumenten

1.1 Het geheel van participaties in windenergieprojecten voldoet aan de criteria van complexe projecten

De individuele activiteiten in het kader van participatie windenergie dienen hetzelfde primaire doel en zijn gebaseerd op dezelfde uitgangspunten. Het is daarom logisch om deze activiteiten als één geheel te zien. Dit geheel van activiteiten voldoet aan de aandachtspunten uit het Protocol complexe projecten, te weten:

a) Het project heeft belangrijke gevolgen voor de omgeving en het waterschap op financieel, technisch of operationeel gebied, het maatschappelijk draagvlak en op het imago;
b) Het project is multidisciplinair, kent meerdere stakeholders waarbij een complexe aansturing bestaat;

c) Er zijn forse financiële onzekerheden, aanmerkelijke uitvoeringsrisico's en een onzekere deadline;
d) De voorbereiding en realisatie van het project vindt plaats op basis van projectfasen. Een procesmatig aanpak is noodzakelijk;
e) De verwachte projectkosten bedragen meer dan € 8 mln. (algemeen selectiecriterium). Dit bedrag is geen harde ondergrens, maar een eerste selectie om te komen tot een beperkt aantal mogelijke complexe projecten. Ook projecten die onder de grens liggen, kunnen op basis van de criteria a. tot en met d. in aanmerking komen.

1.2 Formeel kan het aanmerken van een complex project alleen bij de MJV of bij de vaststelling van een plan van aanpak.
Conform het protocol complexe projecten kan het voorstel om iets aan te merken als complex projecten worden opgenomen bij de MJV of bij het vaststellen van een plan van aanpak. In 2026 wordt echter geen MJV opgesteld. Ook het plan van aanpak komt niet ter besluitvorming voor. Daarom lijkt de programmabegroting, in afwijking van het protocol, het beste alternatief. Dit past ook beter in de planning van het gehele traject.

2.1 Het Algemeen Bestuur kan daarmee zijn controlerende taak uitoefenen
Door de participatie in windenergie aan te merken als complex project wordt het Algemeen Bestuur in ieder geval tweemaal per jaar, bij de Meerjarenverkenningen (juli) én bij Programmabegrotingen (november) van informatie voorzien over de voortgang. Daardoor wordt het Algemeen Bestuur maximaal in de gelegenheid gesteld om zijn controlerende taak uit te oefenen.

2.2 Via voortgangsrapportages is de voortgang van het programma expliciet en consistent te volgen
De P&C documenten zijn de reguliere bestuurlijke rapportages om het Algemeen Bestuur te informeren over o.a. voortgang inspanningen, doelbereik en financiën. Het Protocol complexe projecten vraagt echter om tijdige, expliciete en consistente informatie over de voortgang van complexe projecten. Door het opstellen van afzonderlijke bestuurlijke voortgangsrapportages met nadere informatie kan de voortgang van participatie in windenergieprojecten gedurende de looptijd goed gevolgd worden door het Algemeen Bestuur.

2.3 Periodieke voortgangsrapportages versoepelen overdracht naar nieuwe besturen
Bij activiteiten die gedurende meerdere bestuursperiodes worden uitgevoerd is expliciete aandacht voor een juiste overdracht naar nieuwe bestuurders belangrijk. Dit zorgt er voor dat nieuwe bestuurders voldoende aangehaakt zijn en blijven op de stand van zaken van het geheel van participatie in windenergieprojecten.

VII. Risico's en kanttekeningen

1.1 Disproportioneel veel aandacht voor windenergieprojecten waarin waterschap slechts deelneemt
De rol van waterschap Vechtstromen in externe windenergieprojecten is beperkt. Wij zijn noch initiatiefnemer, noch bevoegd gezag. Bovenal gaat het hier om een financiële investering die moet leiden tot aandelenposities in exploitatie-bv's van windturbineparken. Deze investeringen zijn daarom niet vergelijkbaar met eigen investeringsprojecten, waarvoor het protocol is opgesteld.
Het aanmerken van de participatie in windenergie als complex project kan leiden tot disproportioneel veel aandacht voor dit onderwerp en de rol van Vechtstromen.

1.2 Periodiek wordt, op basis van de ontwikkelingen, beoordeeld of nog sprake is van een complex project
Actuele ontwikkelingen kunnen aanleiding zijn dat minder of geen sprake meer is van in het protocol benoemde aandachtspunten/criteria. Uitgangspunt is dat dit minimaal eens per 2 jaar en bij de start van de bouwfase wordt beoordeeld.

VIII. Financiën

Het vastleggen van de afspraken hoe het Algemeen Bestuur betrokken wordt bij participatie in windenergieprojecten heeft geen financiële consequenties.

IX. Communicatie

Dit besluit zal volgens de formele kanalen worden gecommuniceerd.

X. Juridische zaken

Vanuit juridische zaken zijn geen nadere opmerkingen over dit voorstel.

XI. Uitvoering

Na vaststelling van dit voorstel zal voor het geheel van Participatie in Windenergieprojecten voor het eerst bij de Meerjarenverkenningen een voortgangsrapportage worden opgesteld.

Om het Algemeen Bestuur te informeren over het geheel van participatie in windenergieprojecten wordt parallel aan de totstandkoming van dit voorstel een Webinar georganiseerd.

Procedureel – eerder genomen besluiten Energieneutraliteit -> Participatie in Windenergieprojecten

1. 9 juli 2025 Vaststelling Routekaar Duurzaamheid

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.

Besluit

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 11 november 2026;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT
Samengevat wordt voorgesteld:

1. Om buiten de reguliere cyclus het geheel van participaties in windenergieprojecten aan te merken als complex project conform het vastgestelde ‘Protocol complexe projecten’;
2. Het Algemeen Bestuur daarmee tweemaal per jaar middels voortgangsrapportage per brief te informeren over de voortgang van participatie in windenergieprojecten.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 25 november 2026.

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf drs. R.I. Andringa, secretaris